

ELS CAMPS DE BATALLA

Els pintors estan a la frontera i també són els cronistes oficials d'aquesta guerra cruel. Van començar a fer pintures inspirades sobre el camp de batalla.

Alfred Basel

La seva obra es titula *L'atac a la vila de Stary-Korczyn pel 1er. Regiment d'infanteria, Viena 22-XII-1914*, és va pintar l'any 1915. Està exposada a Viena. Basel va participar en combats de la regió de la Galitzia contra les tropes russes i poloneses. En l'obra podem observar com la infanteria austrohongaresa s'aproxima a una vila presa per l'enemic.

Oskar Laske

El seu quadre *Combat de barricades en Belgrad, el 9 de octubre de 1915* va estar pintat entre el 1917 i el 1918. Està exposat a Viena i és un tríptic consagrat a la Batalla de Belgrad on es mostra una part de la batalla. El pintor va assistir en nombroses operacions en els Alps i en l'Europa oriental.

Eric Kennington

El seu quadre es titula *Els kensington del 13 regiment londinenc*, pintat l'any 1916 a Viena. En l'obra podem observar un grup de soldats d'infanteria entre les ruïnes nevades de la vila. És un arquetipus de la pintura de batalla.

LES TÈCNIQUES DE COMBAT

La primera guerra mundial va modificar les tècniques de combat. Els avanços tècnics van millorar, per exemple, les tècniques de tir o la força dels projectils. La metralladora, els carros d'assalt i el gas tòxic van ser grans novetats de la guerra. Per això, pintors com Severini o Nevinson van començar a fer pintures sobre la guerra mecànica. Podem apreciar un augment de les pintures cubistes, futuristes i vorticistes.

Gino Severini

La seva obra es titula *Síntesis plàstica de la idea de la guerra*, pintada l'any 1915. Està exposada a Munich a la Galeria Municipal. Severini va estar influenciat per Picasso i Branque. L'obra és un collage cubista amb una ancora, una peça d'artilleria i amb una ala d'avió amb l'escarpella tricolor.

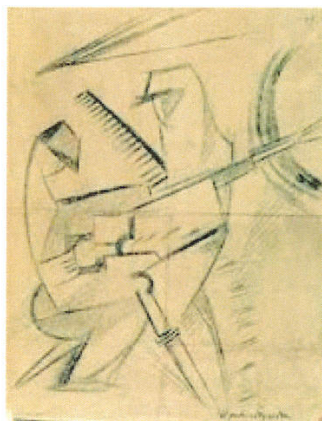
C.R.W Nevinson

La seva obra es titula *La metrallera*, pintada l'any 1915. Està exposada a Munich a la galeria Munic. Nevinson es movia pels moviments futuristes i vorticistes. Va ser fill d'un corresponent de guerra i va tenir una gran experiència en la guerra de trinxeres. En l'obra podem apreciar unes línies d'una màquina que determinen les línies d'uns soldats robotitzats, aquesta obra exalta la importància de l'home i la màquina.

Henry-Gaudier Brzeska

La seva obra és *La metrallera en acció*, pintada l'any 1915. Està exposada al Museu d'art modern de París. Podem observar una simplificació geomètrica i reducció de l'home a una forma esquemàtica i això reflexa la seva joventut vorticista.

William Robert

La seva obra és *Primer atac alemany a Ypres*, pintada l'any 1918. Està exposada a Canada. En la seva pintura podem veure un estil semi-cubista vivament acolorit. La tela commemora un esdeveniment de la guerra, el 22 d'abril de 1915, és la data de la primera utilització del gas tòxic, per part de l'artilleria d'alemanya.

Henri de Groux

L'obra es titula *Màscares de gas*, pintada l'any 1916. Està exposada a Brussel·les. Podem observar màscares monstruoses i grotesques. Les escafandres són fetes per a la guerra.

LA GUERRA SUBTERRÀNIA

Van començar a aparèixer els treballs d'excavació per a refugis, hi va haver una obertura de trinxeres, es van destruir les línies enemigues i van començar a utilitzar mines. Va començar la guerra subterrània.

David Bomberg

La seva obra es titula *El treball de col·locació de mines : una companyia canadenca*, pintada entre el 1918 i el 1919, està exposada a Londres. Bomberg és l'inventor dels signes geomètrics d'aproximació a l'abstracte. La seva obra està dominada pels colors i ritmes oblics.

Felix Valloton

La seva obra es titula *En l'ombra*, pintada l'any 1916. Està exposada a la Galeria Paul Valloton. Mostra vinyetes on es retrata trets amb esquemes simples en blanc i negre. Tracta sobre la lluita obscura del separador de mines. El detall dels casc ens ajuda a distingir les nacionalitats dels combatents.

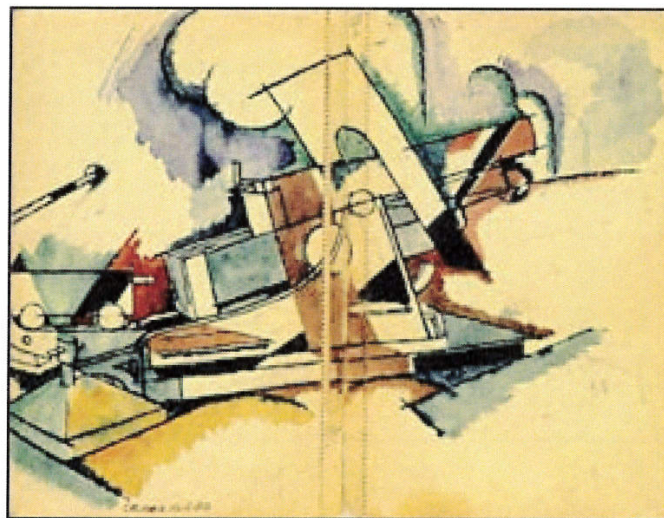

LA GUERRA INVISIBLE

Una altra conseqüència de les transformacions de les batalles és la importància d'ocultar peces d'artilleria i que l'ull humà no pugui reconèixer-les. El camuflatge es va convertir en imprescindible i es realitzaven camuflatges en laboratoris, amb colors naturals. Comença la guerra invisible i cal destacar Andre Maré.

Andre Maré

La seva obra es titula *Canó 280 camuflat*, va ser pintada entre l'any 1916 i 1917. Està exposada a Peronne al Museu de Historie Guerre.

LES TRINXERES

Les trinxeres són un refugi, un lloc de defensa i una línia de partida dels atacs contra els enemics. I els pintors no van perdre l'oportunitat de pintar sobre això.

Guillaume Apollinaire

El seu quadre és titula *El brigadier anota el pas* pintat durant els anys 1916 i 1917. Està exposat a Verdum. Tracta sobre la vida de les trinxeres i a la frontera. Podem descobrir en la seva pintura alguns trets de pintors amics com per exemple el cas de Matisse. No fa gala d'una gran habilitat sinó d'un sentit humorístic.

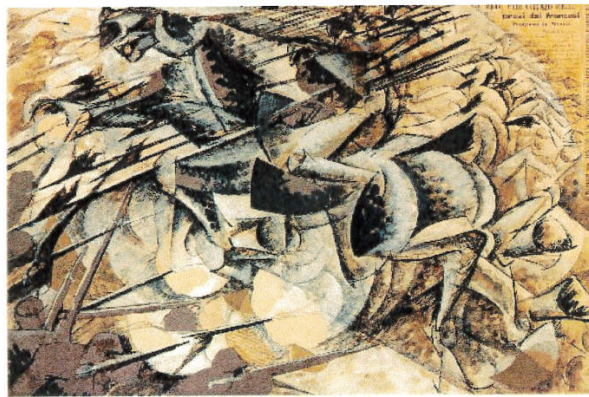
Fernand Leger

El seu quadre es titula *La partida de cartes*, va ser pintat l'any 1919, i està exposat en el museu Kroller-Müller. Aquesta és la pintura més acabada de les seves pintures de la guerra. Va ser realitzada en la seva convalescència a París. La seva obra desenvolupa la idea de l'home màquina. És una obra cubista.

Umberto Boccioni

Càrrega de llances és una potent obra del pintor Umberto Boccioni, que, consegüent amb l'ideal futurista (que lloava la guerra com a purificació) va deixar els pinzells i es va allistar per combatre per Itàlia en la Primera Guerra Mundial on va perdre la vida als 34 anys al 1916, deixant una sèrie d'obres meravellosament dinàmiques i agressives com aquesta, *Càrrega de llances*, on s'aprecia a un ferotge combatent muntat en el seu cavall que galopa indomable (representa Itàlia vençant als seus enemics), la pintura va ser acabada poc abans que Umberto partís, per no tornar, de la guerra.

Frank Brangwyn

La seva pintura *Tancs en acció* està situada entre els anys 1925 i el 1926. Està exposada al National Museum de Gales. Aquesta obra va ser una representació monumental per al Palau de Westminster. Frank va ser un artista del gran format i el realisme brutal és la seva representació personal, també és un hàbil dibuixant d'escenes d'atac.

6.2 OTTO DIX

Per la seva gran trajectòria pictòrica i com a voluntari des de 1914 a la primera guerra mundial, Dix és un testimoni extraordinari i per tant, es mereix un punt específic en el meu treball de recerca.

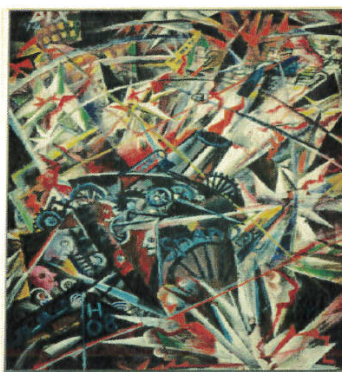
Otto Dix, va néixer a Alemanya el 2 de desembre de 1891 i va morir a Singen, 25 de juliol de 1969. Va ser un pintor de la nova objectivitat i de l'expressionisme alemany. El treball pictòric d'Otto Dix abasta una gran diversitat d'estils, encara que el gran públic coneix, principalment, les seves pintures sobre la guerra. Dibuint excepcional, Otto Dix ens ha deixat més de 6.000 dibuixos i esbossos, diversos retrats, a més de teles i aquarel·les, que, sens dubte, evoquen l'època renaixentista. I és que Dix és considerat un dels grans pintors alemanys del segle XX.

DIX I LA PRIMERA GUERRA MUNDIAL

El seu idealisme inicial sobre la guerra es va anar transformant amb el temps: des de la crida a la lluita i el miracle de la guerra, passa a l'experiència de la mateixa com a destrucció i mort, fins arribar a la consciència madura de tot ho negatiu que engendra la guerra.

L'EUFÒRIA BÈL·LICA

"Igual que la majoria dels seus contemporanis, Dix es va allistar com a voluntari a 1914. Gairebé com per a la totalitat de la jove generació europea, la guerra era símbol de renovació en una nova era. Se la veia com a gest de comiat d'una època emmordassada per l'estretor d'idees i la hipocresia burgesa." (Karcher; 1992: 29)

El canó, 1914

Autoretrat com Mart , 1915.

"Docents universitaris, redactaven la crida a la 'lluita', cridaven 'miracle' a la guerra, alguna cosa 'gran', la festejaven com una gràcia concebuda per la providència divina, ja que la guerra justa no és la que destrueix, sinó també la que construeix. No es limita a aniquilar, sinó que crea nous valors. El més poderós mitjà de destrucció cultural és alhora el més poderós portador de Cultura." (Karcher, 1992 : 29 5)

LA GUERRA ÉS UNA OBRA DEL DIABLE

"Però aquesta creença no es va mantenir molt de temps, ja que les experiències bèl·liques, amb la seva impressionant destrucció, desil·lusionar molt aviat a aquells joves condemnats a morir poc després al front, en els combats d'artilleria o en la despietada brutalitat de la guerra de trinxeres." (Karcher, 1992 : 29 5.)

"Polls, rates, filats, xinxes, granades, bombes, coves, cadàvers, sang, aiguardent, ratolins, gats, gasos, canons, brutícia, bales, morters, foc, acer, això és la guerra. Una obra del diable!" (del "Diari de guerra" d'Otto Dix)

Soldat moribund, 1915

Trinxera, 1917

Cràter de granada, 1917

Trinxera, 1918

L'EXPRESSIONISME I LA TÈCNICA D'OTTO DIX PER MOSTRAR L'EFECTE BRUTAL DE LA GUERRA

"La brutalitat de les explosions de les granades i bombes, els atacs nocturns, els assalts, es manifesten directament en la tècnica del dibuix, amb ratlles, línies i contorns trencats.

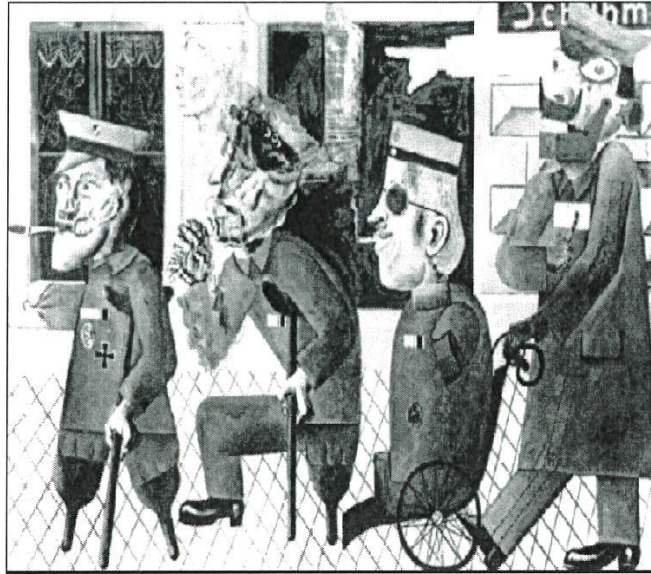
Les figures humanes implicades en la lluita estan incloses en entramats de línies geomètriques, que formen part de la natura detonant, esquinçada ... espectacle de desmembrament, de ruptura, un procés determinat per una extrema i caòtica velocitat. Dix ho va traduir en una tècnica anàloga de desmembrament i dinamització de línies." (Karcher, 1992 : 35)

El Cerillero I, 1920

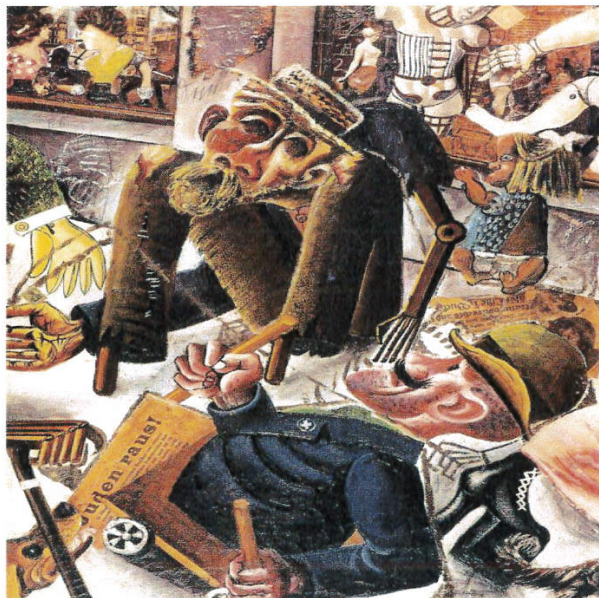
Jugador de skat, 1920

Mutilats de guerra (amb autoretrat), 1920

UN COP FINALITZADA LA GUERRA

Les conseqüències de la mateixa es poden veure a les ciutats. Otto Dix, igual que Francisco de Goya, s'atura a testimoniar el destí individual dels éssers implicats en la guerra. La guerra aniquila individualitats, mutila cossos, deixa marques irreparables.

Prager Strasser, 1920

LA GUERRA, DEU ANYS DESPRÉS ...

Otto Dix es va expressar sobre el tríptic pintat a Dresden entre 1929 i 1934:

“El quadre el vaig fer deu anys després de la primera guerra mundial. Durant aquells anys m’havia preparat a fons per convertir en art les experiències de la guerra . El 1928 em sentia madur per emprendre l’assumpte , la resolució formal m’havia portat llargs anys “.

La gent començava a oblidar els patiments que havia comportat la guerra. En aquesta situació va sorgir el tríptic . (Karcher 1992:44)

La guerra 1929-1932

7. CONCLUSIÓ

El punt principal d'aquest treball és la influència que ha tingut la guerra sobre l'art i he pogut observar que des de l'antic Egipte fins a la primera guerra mundial, la guerra sempre ha estat present com a motiu artístic, i ens ha arribat en forma de monuments, escultures, narracions, pintures o en d'altres tipus de mostres artístiques.

Gràcies a les obres d'art podem saber més de la nostra història bèl·lica. Però, no hem d'oblidar que l'art ha estat influenciat pels governants al llarg del temps, sobretot ens els primers anys, i és per aquest fet que podem observar com els protagonistes i els motius principals de les obres van variant segons evoluciona la història.

En els primers moments de la història podem veure com faraons, reis, deus, principals figures.. es mostren en les obres com les figures protagonistes, reflectant en la seva mida, la seva grandesa i com els vençuts es visualitzen en una mida inferior i per sota de la figura del protagonista deixant veure la seva debilitat davant el guanyador. A més cal remarcar que la visió de la guerra en aquests primers moments és positiva.

Més endavant, les obres expressen uns canvis significatius en quant a la visió de la guerra, passant de la guerra justa i acceptable a la visió negativa de la guerra, com la mostra Goya. Aquesta nova visió negativa de la guerra és plasmada pels artistes canviant els motius de les seves obres, ja no sobresurten figures sinó que tothom està en un mateix pla, ja no es veuen botins de guerra sinó que es veu desolació, tristesa, por..

En el darrer moment històric, d'aquest treball de recerca, va ser important la participació dels pintors en la primera guerra mundial. Gràcies a la seva intervenció, ens van apropar al que van viure en primera persona tant la població com els pintors.

Els pintors, en un primer moment, van assumir el seu paper de soldat amb eufòria, però molt aviat es van adonar de l'horror de la guerra i ens el van transmetre en les seves pintures, així com també les conseqüències de la guerra, les destruccions de les ciutats, les mutilacions...

Tot i que no és ètic, com a resultat ens van donar obres d'un alt valor artístic.

8. OPINIÓ PERSONAL

Primer de tot, haig de reconèixer que no em podia imaginar la quantitat de feina i de temps per cercar informació que s'havia de dedicar per poder dur a terme un treball de recerca.

El que ha estat més complicat és trobar la informació suficient i específica per realitzar el treball i posteriorment ubicar-la correctament, ja que hi ha obres o moviments artístics que es poden donar a èpoques diferents.

Per altra banda, he après molt sobre l'art bèl·lic i he trobat el treball de recerca força interessant. Les obres artístiques sobre motius bèl·lics, en general, són veritablement unes OBRES D'ART en quant a expressió, color i sentiments que desprenen.

Personalment, les obres que he trobat més interessants són les de Goya especialment Els afusellaments del 3 de maig . És obvi que no sóc cap experta en art, però em va impressionar la foscor de l'obra i el contrast de la camisa blanca de l'home amb els braços aixecats esperant a ser executat, envoltat d'homes morts i d'altres que han de ser executats.

Un altre gran pintor que m'ha impressionat ha estat Otto Dix, que com diuen va ser "el pintor de guerres" i ens ha deixat una ampla mostra del seu art.

Un cop finalitzat el meu treball de recerca puc dir que encara que he passat molt de temps en fer-ho, ha valgut la pena dedicar-li el temps necessari.

Per acabar, voldria fer una reflexió sobre el que m'ha transmet l'art bèl·lic. Un cop vistes i estudiades un munt d'obres bèl·liques, com és possible que oblidem tan fàcilment tot el que comporta una guerra?

Otto Dix, un cop finalitzada la primera guerra mundial, va esperar 10 anys per dur a terme el seu tríptic sobre la primera guerra mundial , i un dels motius va ser aquest:

"La gent ja estava començant a oblidar l'horrible sofriment que la guerra els havia portat. Jo no vull causar temor i pànic, però que la gent sàpiga com de terrible és la guerra i així estimular la capacitat de resistència de les persones" .

9. BIBLIOGRAFIA

LLIBRES

Brier, Bob, *Los Misterios del antiguo Egipto*, Editorial: Robinbook 2008

Dufour, Gerard, *Goya durante la guerra de la independència*, Editorial: CATEDRA 2008

Karcher, Eva, *Otto Dix*, Editorial: TASCHEN BENEDIKT, 2010

Història Universal de l'Art- El segle XX- Biblioteca: Freta- Mataró

PÀGINES WEB

www.arteespana.com/paouloucello

www.arteespana.com/velazquez.htm

www.artehistoria.com/

www.arteconografia.com/

www.artepinturaygenios.com/

www.encyclopedia.cat/

www.historiacultural.com/2010/11/primera-guerra-mundial.html

www.letraslibres.com/revista/artes-y-medios/cubismo-y-camuflaje

www.luzrasante.com/el-arco-de-tito

www.mediterraneoantiguo.com/

www.museodelprado.es

www.museodelprado.es/coleccion/obra-de-arte/las-lanzas-o-la-rendicion-de-breda

www.museuegipci.com/

www.todacultura.com/movimientosartisticos/pintura_romantica.htm

www.xn--espaescultura-tnb.es/

BLOCS

apuntesdehistoriauniversal.blogspot.com.es/2014/07/la-primera-guerra-mundial.html

carpetashistoria.fahce.unlp.edu.ar/carpeta-2/artefuturismo-el-futurismo-las-formas-y-la-guerra

educacion.ufm.edu/eugene-delacroix-la-libertad-guiando-al-pueblo-oleo-sobre-tela-1830/

e-ducativa.catedu.es/

egiptologia.org/

humanitats.blogs.uoc.edu/2015/06/18/paolo-uccello-la-batalla-de-san-romano/

laprimeraquerrayarte.wikispaces.com/Dada%C3%ADsmo

sites.google.com/site/artsartistes/8-la-pintura-neoclassica

ENQUESTA

TREBALL COMPLEMENTARI

Art i Guerra

ÍNDEX

ÍNDEX	68
1. PRESENTACIÓ	69-70
2. PROCEDIMENT D'EXTRACCIÓ DE DADES	71
3. ANÀLISIS DE LES DADES OBTINGUDES	72-107
4. CONCLUSIÓ SOBRE ELS RESULTATS OBTINGUTS	108
ANNEX: ENQUESTA IMPRESSA		

1. PRESENTACIÓ

El motiu principal que m'ha motivat a realitzar l'enquesta és perquè quan explicava a la meua família, coneguts i amics que estava fent el treball de recerca sobre *Art i Guerra* i els explicava breument en què consistia, vaig observar que una part no recordava o bé les obres, o bé els pintors o no sabien ubicar-les en el moment bèl·lic corresponent. Però, en el moment que els hi mostrava la fotografia de la pintura els era més fàcil de recordar l'autor, la pintura, o la guerra. Aquest fet em va fer pensar i vaig voler fer una petita enquesta per donar resposta a les preguntes següents:

Quin nivell cultural predomina a la societat l'artístic o l'històric o ambdós?

Personalment, el primer fet que m'ha impressionat és la quantitat important de pintures inspirades en la història bèl·lica, on els autors han expressat els sentiments provocats per aquests fets. Per aquest motiu, una de les qüestions plantejades a l'enquesta és si som realment conscients de la importància que han tingut les guerres sobre l'art. Crec que la majoria no som prou conscients de la quantitat d'obres i autors que han mostrat el seu art mitjançant les pintures.

És a dir, podem conèixer una pintura (com a imatge) però no la guerra que ens mostra?

Una altra qüestió que m'he plantejat, és que algunes obres les reconeixia, inclús podia relacionar-la amb el seu autor, però no sabia ubicar-la en el fet bèl·lic corresponent. Crec que la importància visual que té una pintura està per sobre del fet que l'ha provocat. És a dir, podem recordar una pintura, els seus colors, traços, les emocions que ens provoquen, inclús podem recordar el seu autor, però no podem relacionar-la amb el fet bèl·lic que ens mostra.

Punts principals de l'enquesta:

1. Està formada per nou pintures, vuit pintors i cinc guerres o esdeveniments bèl·lics. La selecció està formada per obres bastant conegudes i per altres que no ho són tant. He triat les obres en funció dels períodes més fructífers, que es situen fins a la guerra civil espanyola.

Obra	Pintor	Guerra
Gernika	Pablo Picasso	La Guerra Civil Espanyola
Rendició de Breda	Velázquez	La Guerra dels 30 anys
Els estralls de la guerra	Goya	La Guerra del Francès
Els afusellaments del 3 de Maig	Goya	La Guerra del Francès
La llibertat guiant el poble	Delacroix	La Revolució 1830
La càrrega dels mamelucs	Goya	La Guerra del Francès
El primer atac alemany a Ypres	William Robert	Primera Guerra Mundial
Màscares de gas	Henry de Groux	Primera Guerra Mundial
El Brigadier anota el pas	Appolinaire	Primera Guerra Mundial
	NS/NC	NS/NC

2. L'enquestat haurà de relacionar correctament la pintura, amb l'autor i la guerra o l'esdeveniment que mostra.
3. També haurà de respondre si li ha ajudat el fet de veure la imatge de l'obra per respondre correctament les preguntes anteriors.
4. He inclòs dos fets diferencials entre homes i dones, així com també he tingut en compte l'edat (entre -16 i més de 45 anys).

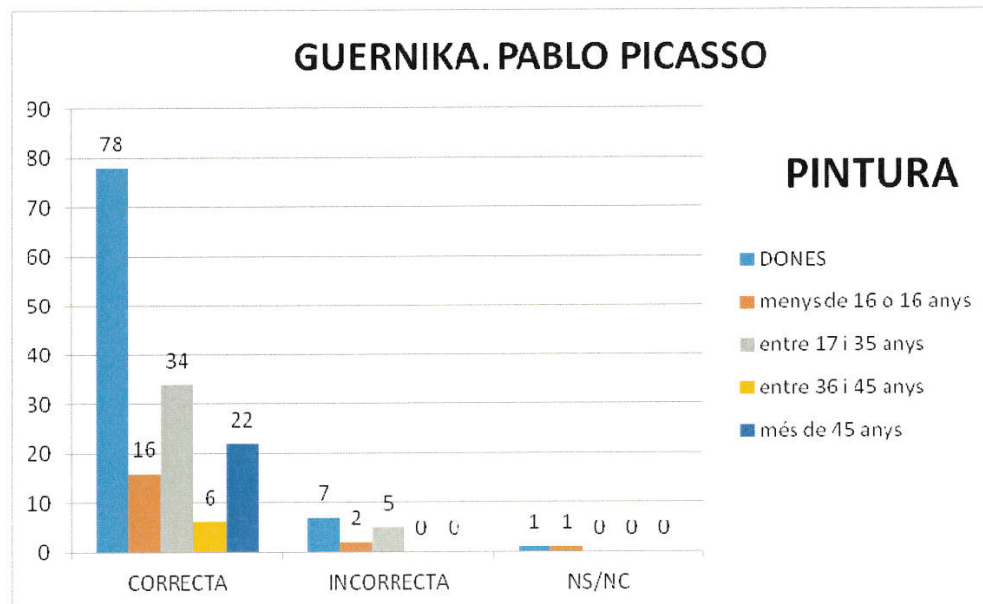
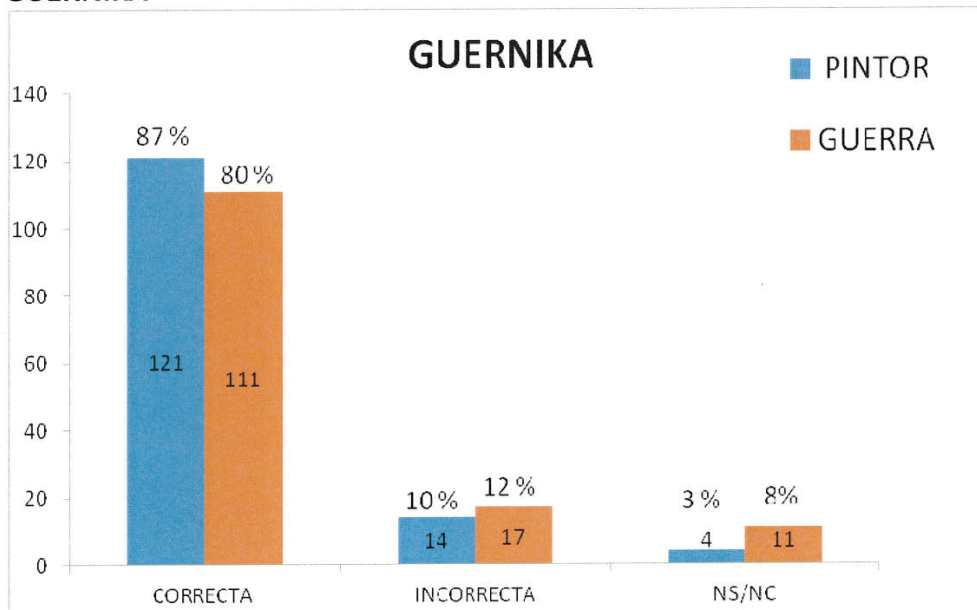
2. PROCEDIMENT D'EXTRACCIÓ DE DADES

Un cop finalitzada l'enquesta he procedit a la interpretació de la recollida de dades. Per poder visualitzar millor els resultats obtinguts per cada obra, els he agrupat en un Excel, on els he ordenat i classificat de tres maneres diferents mostrades a continuació:

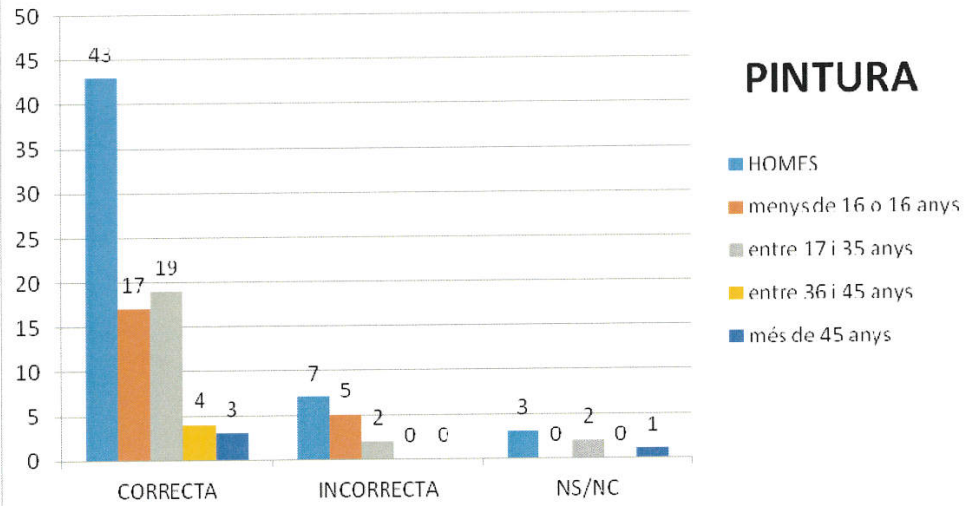
1. General: ens mostra el percentatge total dels enquestats que han encertat o no les preguntes, tant siguin homes o dones, i sense tenir en compte l'edat. També està inclòs el percentatge de gent que desconeix l'obra.
2. Per gènere i edat: ens mostra la quantitat d'homes o dones en gràfics diferents, que han encertat o no les preguntes, incloent les edats. Així com el grup de persones que desconeix l'obra.
3. Per l'observació de la imatge: podem observar si els enquestats els ha ajudat veure la imatge de la pintura per poder respondre correctament les preguntes o no.

3. ANÀLISIS DE LES DADES OBTINGUDES

3.1 GUERNIKA

GUERNIKA. PABLO PICASSO

GUERNIKA. GUERRA CIVIL

